

ZAKLJUČCI OKRUGLOG STOLA “BUDUĆNOST SRBIJE U BORBI PROTIV HIV/AIDS-a”

Narodna skupština Republike Srbije, Beograd, 8. maj 2013.

Na kraju prve polovine 2013. godine i tačno godinu dana pre odlaska najvećeg donatora za programe borbe protiv HIV/AIDS-a u pružanja podrške osobama koje žive s HIV/AIDS-om u Srbiji – Globanog fonda, Unija organizacija Srbije koje se bave zaštitom osoba koje žive s HIV-om i AIDS-om želi ovim putem da ukaže na probleme sa kojima se HIV pozitivne osobe (PLHIV), a time i celokupni sistem i društvo u Srbiji, susreću u davanju nacionalnog odgovora na HIV epidemiju i stvaranju demokratskih i ljudskih uslova za život ljudi sa ovom bolešću. Time ujedno želimo da ukažemo i na posledice eventualnog inferiornog ponašanja sistema i države Srbije u odnosu na probleme koje ćemo istaći i možda većeg problema za godinu dana, u slučaju sadašnje nezainteresovanosti za početak rešavanja trenutno postojećih problema.

Na temu „Budućnost Srbije u borbi protiv HIV/AIDS“ Unija organizacija Srbije koje se bave zaštitom osoba koje žive sa HIV-om i AIDS-om je 8. maja 2013. u Narodnoj skupštini Republike Srbije održala okrugli sto na koji je pozvala sve relevantne ustanove, institucije i organizacije iz državnog i civilnog sektora kao i predstavnike vlasti i raznih donatora, nakon čega je definisala probleme i moguća rešenja u saradnji sa učesnicima okruglog stola. Ovom prilikom prosleđujemo vam usaglašene zaključke svih učesnika ovog velikog i značajnog skupa za celu državu kada je u pitanju borbe protiv ove bolesti.

Glavni zaključak je da je najveći problem u Srbiji što se HIV/AIDS u našoj zemlji još uvek vodi kao smrtonosna zarazna bolest, odnosno zvanično u državnim dokumentima ni dan danas nije usvojen termin koji je pre više od deceniju preporučila Svetska zdravstvena organizacija da je „AIDS bolest sa kojom, ako se otkrije na vreme i uz redovnu primenu visoke antiretrovirusne terapije, može normalno živeti“. Zbog toga se Srbija i ljudi koji žive sa HIV-om i AIDS-om u našoj zemlji danas susreću sa sledećim problemima:

1. Zakonodavstvo u Srbiji direktno stigmatizuje i diskriminiše osobe koje žive sa HIV-om i AIDS-om u Srbiji. Činjenice:
 - u Krivičnom zakoniku Republike Srbije i dalje egzistira član 250. koji ističući isključivo AIDS kao opasnu zaraznu bolest direktno diskriminiše, a obeležavajući HIV pozitivne osobe kao moguće namerne prenosiocce virusa ujedno i stigmatizuje ljude koji žive s HIV-om i AIDS-om;
 - sudska vlast u Srbiji često ne prepoznaje slučajeve stigme i diskriminacije prema osobama koje žive sa HIV/AIDS-om, a procesi za prijavljivanje i dokazivanje ovakvih slučajeva su neprilagođeni i neprimereni HIV pozitivnim osobama i uslovima u kojima one žive.

members: *“VIŠE OD POMOĆI”, “ŽENA PLUS”, “AS” Beograd
“SUNCE” Niš, “CRVENA LINIJA” Novi Sad, “STAV +” Subotica, “NOVA +” Pančevo*

associates: *DF SPC “Čovekoljublje” Beograd, Centar za orijentaciju društva (COD) Beograd,
Međunarodna mreža pomoći (IAN), Udruženje za javno zdravlje “PaO2” Pančevo*

support: *Ministarstvo zdravlja Republike Srbije, Omladina Jazas Beograd, UNAIDS, Grad Beograd*

UNIJA ORGANIZACIJA SRBIJE
koje se bave zaštitom osoba koje žive sa HIV/AIDS-om
(Union of Serbian PLHIV)

office address: Sremska 6/IV sprat, 11000 Beograd (Serbia)

e-mail: office@unijaplhiv.rs website: www.unijaplhiv.rs

matični broj: 28014562 PIB: 106633683 račun: 160-341784-14 Banka Intesa

2. Zdravstvena zaštita, nega, briga i kontinuirana dijagnostika i lečenje HIV pozitivnih osoba u Srbiji još uvek nije sistemski do kraja rešeno, zbog čega osobe koje žive s HIV-om i AIDS-om često ne mogu da ostvare i osnovna ljudska prava. Činjenice:

- neredovno testiranje osoba koje žive sa HIV-om i AIDS-om u toku procesa lečenja (česti nedostatak, testova, komponenti i uslova za testiranje na CD4, PCR i rezistentnost i neprimena evropskih i svetskih standarda za učestalost testiranja);
- nesvakodnevni rad dnevnih klinika i ambulanti za HIV/AIDS u gradovima u Srbiji u koje ovakve ustanove postoje;
- centralizovan način podele antiretrovirusne (ARV) terapije (samo tri određene apoteke u celoj Srbiji (Beograd, Novi Sad i Niš) imaju pravo da izdaju lekove propisane ARV terapijom);
- zaostalost Srbije u odnosu na druge zemlje u primeni moderne i moćne ARV terapije i nezainteresovanost Republičkog fonda za zdravstvenu zaštitu (RFZO) za uključivije u diskusije i odazivanje na pozive za učešće na konferencijama i skupovima na ovu temu, kao i sporost RFZO-a u stavljanju na A listu preko potrebnih novih lekova za HIV pozitivne osobe (Srbija i dalje koristi prvu generaciju lekova za HIV, a RFZO već više od decenije nije uključio nijedan novi lek u primenu u Srbiji, skoro 10% od ukupnog broja ovih pacijenata već je rezistentno na postojeću terapiju u Srbiji);

3. Osobe koje žive sa HIV-om i AIDS-om svakodnevno se u Srbiji susreću sa nemogućnošću ostvarivanja svih socijalnih prava, nedostatkom celokupne palete potrebnih servisa i bojaznošću za buduću održivost trenutno dostupnih servisa i usluga koje ostvaruju radom organizacija civilnog društva na polju HIV/AIDS-a. Činjenice:

- nemogućnost odlaska HIV pozitivne osobe na banjski oporavak i odmor, kao i smeštaj i zbrinjavanje HIV pozitivne osobe u gerontološke centre i slične ustanove socijalne zaštite u Srbiji (iako za to ne postoje nikakve zakonske prepreke, ipak se to stalno dešava zbog primene neregularnih odredbi u pravilnicima ovih ustanova čime se direktno stigmatizuju i diskriminišu HIV pozitivne osobe ali i krši zakon);
- s druge strane država ne prepoznaje HIV i AIDS kao uslov za dobijanje kontinuirane socijalne materijalne pomoći kod HIV pozitivnih osoba koje su slabog materijalnog stanja ili su nezaposlene;
- nesenzibilisanost socijalnih radnika i drugog osoblja u socijalnim i pojedinim socijalno-zdravstvenim ustanovama na HIV i AIDS (nedostatak kontinuirane edukacije);
- servise i usluge koje HIV pozitivnim osobama pružaju savezi, udruženja i organizacije osoba koje žive sa HIV-om i AIDS-om nisu standardizovani i time još uvek nije počeo proces licenciranja (država još uvek nije propisala na koji način će se to raditi, te približavajući se

members: "VIŠE OD POMOĆI", "ŽENA PLUS", "AS" Beograd
"SUNCE" Niš, "CRVENA LINIJA" Novi Sad, "STAV +" Subotica, "NOVA +" Pančevo

associates: DF SPC "Čovekoljublje" Beograd, Centar za orijentaciju društva (COD) Beograd,
Međunarodna mreža pomoći (IAN), Udruženje za javno zdravlje "PaO2" Pančevo

support: Ministarstvo zdravlja Republike Srbije, Omladina Jazas Beograd, UNAIDS, Grad Beograd

UNIJA ORGANIZACIJA SRBIJE
koje se bave zaštitom osoba koje žive sa HIV/AIDS-om
(Union of Serbian PLHIV)

office address: Sremska 6/IV sprat, 11000 Beograd (Serbia)

e-mail: office@unijaplhiv.rs website: www.unijaplhiv.rs

matični broj: 28014562 PIB: 106633683 račun: 160-341784-14 Banka Intesa

momentu odlaska GFATM iz Srbije (2014. godine) koji za sada jedini finansira više od 80% usluga, servisa i sam rad PLHIV organizacija rizikujemo gašenje istih).

U vezi sa navedenim problemima učesnici okruglog stola doneli su zaključke koje ovim putem Unija organizacija Srbije koje se bave zaštitom osoba koje žive sa HIV-om i AIDS-om upućuje svim nadležnim državnim organima, ali i civilnim organizacijama kao vid preporuka šta bi pod hitno trebalo uraditi u cilju sprečavanja stvaranja većih problema i loše situacije u Srbiji na ovom polju:

1. Vlada Republike Srbije na inicijativu nadležnih ministarstva, a u saradnji sa organizacijama civilnog društva (OCD) bi trebala što pre da uputi inicijativu da se član 250. KZ RS izbriše jer upravo taj član pomenutog zakona direktno stigmatizuje i diskriminiše HIV pozitivne osobe. Članom 249. KZ ali i drugim zakonima Republike Srbije (npr. Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakon o zdravstvenoj zaštiti i slično) je na pravi način regulisana ta oblast bez direktnog pominjanja HIV/AIDS-a i time stigmatizacije HIV pozitivnih osoba, te nema potrebe za članom 250. KZ RS.
2. Ministarstvo zdravlja Republike Srbije bi i zvanično trebalo da proglasi HIV/AIDS za bolest sa kojom se danas, ako se na vreme otkrije i uz redovnu primenu ARV terapije, normalno živi.
3. Država bi i zvanično morala da da preporuku obaveznog uključivanja ljudi koji žive sa HIV-om i AIDS putem svojih predstavnika (saveza, udruženja, organizacija) u sve relevantne komisije i tela koja se bave HIV/AIDS-om u našoj zemlji – na republičkom, pokrajinskom i lokalnom nivou, kao i u rad tela za reviziju postojećih ili izradu novih zakona (npr. Zakon o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti, Zakon o zdravstvenoj evidenciji, i dr) i drugih podzakonskih akata, strategija i slično, kao vid multisektorske saradnje i rešavanja problema;
4. Svi organizatori edukacija i drugih obrazovnih modela na temu HIV/AIDS-a moraju imati obavezu pozivanja – uključivanja edukovanih osoba koje žive sa HIV-om i AIDS-om (trenera) u procese obrazovanja, treninga i drugih sličnih edukacija dece i omladine, šire javnosti, javnih i zdravstvenih radnika na temu HIV/AIDS-a, posebno ovu vrstu saradnje sa organizacijama ljudi koji žive sa HIV/AIDS-om bi trebala da uspostavi Pravosudna akademija Republike Srbije kako bi HIV pozitivne osobe kao edukovani treneri uzeli učešće u proces edukacije budućih sudija i pravosudnih radnika, a sve u cilju prepoznavanja slučajeva stigme i diskriminacije na ovom polju.
5. Dalja i snažnija podrška sistema i podsticaj celokupnog društva ka osobama koji žive sa HIV-om i AIDS-om, kao i ljudima koju su u vezi sa HIV-om bili ili su još uvek izloženi diskriminaciji da se upoznaju sa svojim pravima i zvanično po proceduri prijave slučajeva diskriminacije.
6. Sistemska konstantna nabavka testova i kontinuirano stvaranje potrebnih uslova za redovnu dijagnostiku i lečenje HIV pozitivnih osoba.

members: *"VIŠE OD POMOĆI", "ŽENA PLUS", "AS" Beograd*
"SUNCE" Niš, "CRVENA LINIJA" Novi Sad, "STAV +" Subotica, "NOVA +" Pančevo

associates: *DF SPC "Čovekoljublje" Beograd, Centar za orijentaciju društva (COD) Beograd,*
Međunarodna mreža pomoći (IAN), Udruženje za javno zdravlje "PaO2" Pančevo

support: *Ministarstvo zdravlja Republike Srbije, Omladina Jazas Beograd, UNAIDS, Grad Beograd*

UNIJA ORGANIZACIJA SRBIJE
koje se bave zaštitom osoba koje žive sa HIV/AIDS-om
(Union of Serbian PLHIV)

office address: Sremska 6/IV sprat, 11000 Beograd (Serbia)

e-mail: office@unijaplhiv.rs website: www.unijaplhiv.rs

matični broj: 28014562 PIB: 106633683 račun: 160-341784-14 Banka Intesa

7. Uključivanje RFZO-a u diskusije na temu ARV terapije i obezbeđivanje finansijskih i drugih uslova za poboljšanje terapije novim i modernijim lekovima za HIV, kao i sprovođenje „cost benefit“ analize postojećeg sistema lečenja osoba koje žive sa HIV-om i AIDS-om u Srbiji.
8. Povećanje učestalost i kvaliteta rada dnevnih klinika i ambulanti za HIV i AIDS u zemlji, kao i konstantno stvaranje uslova za decentralizaciju raspodele ARV terapije na više apoteka (državnih i privatnih) u celoj Srbiji.
9. Iznaći način za standardizaciju, licenciranje i finansiranje usluga i servisa koje pružaju civilne organizacije ljudi koji žive sa HIV-om i AIDS-om od strane države.
10. Ukidanje odredbi u posebnim pravilnicima gerontoloških, banjskih i sličnih centara socijalne zaštite koje nisu u skladu sa važećim zakonima Republike Srbije i koje sprečavaju HIV pozitivne osobe da ostvaruju svoja socijalna prava kao i svi drugi građani ove države.
11. Kontinuirana edukacija zdravstvenih, socijalnih i javnih radnika na temu HIV/AIDS-a uz obavezno uključivanje HIV pozitivnih osoba u procese predavanja radi senzibilizacije ovih radnika i smanjenja stigme i diskriminacije prema PLHIV.

U nadi da će celokupa javnost Srbije razumeti u kakvoj situaciji se trenutno nalaze osobe koje žive sa HIV-om i AIDS-om i kakve sve posledice može da prouzrokuje nezainteresovanost društva za navedene probleme, kao i da će država zaključke i preporuke ovog orkuglog stola shvatiti ozbiljno i početi da radi na rešavanju problema zajedno sa civilnim sektorom, ipak se nadamo boljem sutra koje možemo stvoriti zajedničkim radom, voljom i uz obostrano dopunjavanje u onim zadacima gde državni i civilni sektor moraju i trebaju da rade zajedno.

Srdačan pozdrav.

S poštovanjem,

Vladimir Antić, izvršni direktor

USOP | Krovni savez PLHIV organizacija Srbije | National Council of PLHIV in Serbia

Unija organizacija Srbije koje se bave zaštitom osoba koje žive sa HIV/AIDS-om | Union of Serbian PLHIV

e-mail: office@unijaplhiv.rs Sremska 6/IV | Belgrade | Serbia | Europe

Beograd, 8. maj 2013.

members: **“VIŠE OD POMOĆI”, “ŽENA PLUS”, “AS” Beograd**
“SUNCE” Niš, “CRVENA LINIJA” Novi Sad, “STAV +” Subotica, “NOVA +” Pančevo

associates: **DF SPC “Čovekoljublje” Beograd, Centar za orijentaciju društva (COD) Beograd,**
Međunarodna mreža pomoći (IAN), Udruženje za javno zdravlje “PaO2” Pančevo

support: **Ministarstvo zdravlja Republike Srbije, Omladina Jazas Beograd, UNAIDS, Grad Beograd**

